

از نابه سامانی ها است و نابه سامانی ها علت بروز فساد است. بی دلیل نیست که فساد تا این اندازه در بین طبقات بالایی که ثروت و مکننت خود را از زوبند و ارتباط های پشت پرده کسب کرده اند و غرق در شهوت رانی هستند و نیز در میان طبقات محرومی که در حال غرق شدن در منجلاب فقر و مسکنت و گرفتاری هستند، گسترده شده است. مافیای دارو اساسی ترین نیاز بیماران کشور، یعنی دارو با قیمت ده ها برابر بالاتر از قیمت رسمی آن وارد بازار سیاه می کند و از مصیبت و درد و رنج مردم ده ها هزار میلیارد تومان پول می سازد. مافیای انحصاری واردات خودرو از یک سو با قاچاق ده ها هزار خودرو و دور زدن گمرکات کشور ده ها هزار میلیارد تومان به جیب می زند و ضمن این که درآمدهای دولت و بخش عمومی را که باید صرف احداث مدرسه و بیمارستان در مناطق محروم کشور شود، از بیت المال می رباید، خودروهای قاچاق و وارداتی را به چندین برابر قیمت بازارهای جهانی به فروش می رساند. مافیای سیمان، مافیای ساختمان، مافیای نهادهای غذایی، مافیای فولاد، مافیای پتروشیمی و... همگی به چپاول منابع کشور و خالی کردن جیب مردم مشغول اند. همه این به جیب زدن ها از جیب مردم است. نکته قابل تأمل در این اقتصاد «آلوده به فساد» این است که اصلی ترین تأمین کننده مالی این فعالیت ها بانک ها هستند. بانک هایی که وظیفه تجهیز منابع خرد مردم و هدایت آن ها به سمت تولید را دارند؛ اینان اصلی ترین تغذیه کنندگان مالی فعالیت های سفته بازی و سوداگری و اقدامات ضد منافع مردم هستند. متأسفانه به بسیاری از اقدامات خلاف مصالح ملی در کشور نیز پایه های قانونی اعطا می شود و مهم تر این که پیامدهای این گونه اقدامات، بزرگ ترین سرمایه کشور، یعنی اعتماد مردم به نظام سیاسی را مستهلک و زمینه را برای پذیرش بسیاری از شایعات و دروغ های مندرج در فضای مجازی فراهم می کند. تأمین امنیت نیازمند حمایت مالی است؛ اما این منابع مالی نباید با استفاده از اقداماتی تأمین شود که برای اقتصاد ملی و زندگی مردم آسیب زا است؛ اقداماتی که طی سه دهه گذشته به بی ثباتی روزافزون اقتصاد ملی، تعمیق و گسترش رکود تورمی، فرار سرمایه های مالی و مهاجرت بی سابقه متخصصان و مغزهای کشور منجر شده است.

چه باید کرد؟

به این ترتیب لازم است برخی اقدام ها در رأس «سیاست های دولت سیزدهم» قرار گیرد. نخست، اصلاح فضای کسب و کار کشور و آماده ساختن آن برای حضور سرمایه های بخش خصوصی است که بدون خروج نهاد های امنیتی از فعالیت های اقتصادی امکان پذیر نخواهد شد. دوم، کاهش شدید قیمت ارز است که بدون این اقدام امکان سرمایه گذاری در کشور منتفی است؛ سوم اصلاح نظام بانکی است به نحوی که منابع خرد مردم به سمت تولید و به ویژه تولید صنعتی هدایت شود؛ چهارم، اصلاح نظام مالیاتی است؛ به نحوی که تنها تأمین کننده مشروع منابع مالی مورد نیاز بخش عمومی، از جمله نیازهای امنیتی و دفاعی، منابع مالیاتی باشد. البته همه این موارد تنها با وجود عزم سیاسی برای مهار «الیگارشسی سرمست» از غارت های منابع ملی طی سه دهه گذشته و فراهم آوردن فرصت های واقعی مشارکت مردم در شکل بخشی به سرنوشت خود از طریق مشارکت در تولید محصول اجتماعی امکان پذیر می شود. برای تحقق این هدف، همان طور که کلام پیامبر رحمت (ص) در آغاز این سخن حکایت می کند، فراهم آوردن فرصت های اعتراض قانونی برای مردم در مقابل کژکارکردی های نظام سیاسی - اقتصادی یک الزام برای عبور از بحران کنونی کشور است.

لزوم جلب خشنودی مردم

اما در پایان، بخشی از پیام امیرالمومنین (ع) خطاب به مالک اشتر یادآور می شود تا تصحیح کننده جهت گیری سیاست ها و کنترل کننده بحران های اقتصادی - اجتماعی باشد: «دوست داشتنی ترین چیزها در نزد تو، در حقیق میانترین، و در عدل فراگیرترین، و در جلب خشنودی مردم گسترده ترین باشد، که همانا خشم عمومی مردم، خشنودی خواص (نزدیکان) را از بین می برد، اما خشم خواص را خشنودی همگان بی اثر می کند. خواص جامعه، همواره بار سنگینی را بر حکومت تحمیل می کنند. زیرا در روزگار سختی یاریشان کم تر، و در اجرای عدالت از همه ناراضی تر، و در خواسته هایشان پافشارتر، و در عطا و بخشش ها کم سپاس تر، و به هنگام منع خواسته ها دیر عذر پذیرتر، و در برابر مشکلات کم استقامت تر می باشند. در صورتی که ستون های استوار دین، و اجتماعات پرشور مسلمین، و نیروهای ذخیره دفاعی، عموم مردم می باشند، پس به آن ها گرایش داشته و اشتیاق تو با آنان باشد.»^۱